1 La 23 februarie 2008, comitetul de acțiune socială al orașului L (Suedia) a decis luarea în îngrijire imediată a copiilor A și B, care locuiau în acest oraș, în vederea plasării acestora într o familie substitutivă. A, născut în 2003, și B, născut în 2001, au ambii cetățenie finlandeză, iar A are și cetățenie suedeză. La 1 martie 2008, doamna B., împreună cu copiii A și B, s-a stabilit în Finlanda. Mutarea sa pe teritoriul acestui stat membru a fost declarată la 2 martie 2008. Autoritățile finlandeze au înregistrat noua reședință la 10 martie 2008, cu efect din 1 martie 2008. Decizia comitetului de acțiune socială al orașului L, de plasare a minorilor, a fost confirmată la 3 martie 2008 de către Tribunalul Administrativ Regional din K (Suedia), care fusese sesizat în acest sens la 25 februarie 2008. Dreptul suedez prevede această procedură de aprobare judiciară în toate cazurile în care luarea în îngrijire a unui copil se realizează fără acordul părinților. Admițând că acțiunea era de competența instanțelor suedeze, Curtea Administrativă de Apel din M (Suedia) a respins acțiunea introdusă de doamna B. împotriva hotărârii pronunțate de către Tribunalul Administrativ Regional din K (Suedia), hotărâre menținută și în recurs. Prin Decizia din 8 martie 2008, poliția finlandeză a ordonat predarea copiilor A și B autorităților suedeze.
Curtea Administrativă Supremă, în acțiunea intentată de reclamanta B. a considerat că pentru soluționarea litigiului principal era necesară interpretarea domeniului de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003, respectiv înțelesul noțiunii de ”materie civilă” și dacă hotărârea judecătorească de luare în îngrijire a unui copil privește răspunderea părintească și, prin urmare, aceasta intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.
Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit în această privință:

A. noțiunea „materii civile” din regulamentul menționat include o hotărâre judecătorească unică prin care se dispune luarea în îngrijire imediată și plasarea unui copil în afara familiei de origine, într-o familie substitutivă, atunci când această hotărâre a fost pronunțată în conformitate cu normele de drept public privind protecția copilului, pe considerentul că răspunderea părintească include ansamblul drepturilor și obligațiilor conferite unei persoane fizice sau juridice în temeiul unei hotărâri judecătorești, al unui act cu putere de lege sau al unui acord în vigoare privind persoana sau bunurile unui copil;

B. noțiunea „materii civile” în sensul articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie să facă obiectul unei interpretări autonome în dreptul european, astfel că o hotărâre de luare în îngrijire și de plasare a unui copil, care presupune exercitarea puterii publice (așa cum este în Finlanda) nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament;

C. luarea în îngrijire a unui copil nu este menționată în mod expres printre materiile care, conform articolului 1 alineatul (2) din regulamentul menționat, privesc răspunderea părintească și în consecință, o astfel de hotărâre nu intră în noțiunea „materii civile” în sensul articolului 1 alineatul (1) și nici în domeniul de aplicare a regulamentului menționat.

Răspuns: A

2 Prin sentința comercială nr. 25073 din 19.12.2011, Tribunalul B., Secția comercială, a admis excepția de necompetență a instanțelor române, a respins, ca nefiind de competența instanțelor române, cererea formulată de reclamanta SC L.C. SRL în contradictoriu cu pârâta A.B. GMBH.
Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că părțile au încheiat contractul de prestări servicii nr. 673 din 28.09.2007 în baza căruia reclamanta SC L.C. SRL, în calitate de subantreprenor, s-a obligat să presteze în favoarea pârâtei A.B. GMBH, cu sediul în Austria, în calitate de antreprenor general, lucrări de subantrepriză pentru reabilitarea structurii stradale, iar potrivit art.10.1 din acest contract, „litigiile dintre părți se rezolvă pe cale amiabilă, iar dacă nu este posibil vor fi supuse spre soluționare instanțelor judecătorești material competente de la sediul Antreprenorului General."
Prima instanță a mai reținut că antreprenorul general, pârâta A.B. GMBH are sediul în Austria și că în speță sunt aplicabile dispozițiile art.23 din Regulamentul CE nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.
Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta SC L.C. SRL, criticând-o ca fiind nelegală și netemeinică, arătând că prezenta cerere este o cerere reconvenţională disjunsă dintr-un dosar în care actuala pârâtă a fost reclamantă şi ea însăşi a introdus cererea pe rolul instanţelor române, prin urmare a renunțat la clauza atributivă de competență din contract.
Apelanta a susținut că în raport de aceste considerente, este evident că părțile au renunțat la clauza contractuală atributivă de competență, renunțare posibilă în conformitate cu prevederile art. 23 din Regulamentul nr. 44/2001.
Curtea de Apel va dispune:

A. admiterea apelului, casarea sentinţei şi trimiterea cauzei spre competentă soluţionare Tribunalului Bucureşti, întrucât introducerea acţiunii pe rolul instanţelor române are valoarea stabilirii competenţei, în sensul art.23 din Regulamentul 44/2001;

B. respingerea apelului, întrucât simpla introducere a acţiunii pe rolul instanţelor române nu are valoarea unei convenţii a părţilor de stabilire a competenţei, în sensul art.23 din Regulamentul 44/2001;

C. admiterea apelului, anularea sentinţei şi reţinerea cauzei spre competentă soluţionare, întrucât nu se poate deroga prin convenţie de la competenţa exclusivă a instanţelor române.

Răspuns: B

3 Prin încheierea din 11 februarie 2003, pronunţată în Dosarul nr. 21.645/2002, Tribunalul Bucureşti - Secţia a VI-a comercială a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 167, 168, 169, 171, 172 şi 173 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat. În motivarea excepţiei se susţine că textele legale criticate contravin art. 21 din Constituţie, deoarece "instanţele de judecată române nu pot proceda la examinarea pe fond a hotărârii străine şi nici la modificarea ei". Curtea Constituţională, examinând încheierea de sesizare:

A. a admis excepţia, cu motivarea că, Prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Curtea Constituţională a statuat că liberul acces la justiţie presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuieşte actul de justiţie;

B. a respins excepţia ca neîntemeiată, cu motivarea că dispoziţiile art.21 din Constituţie nu sunt incidente în cauză;

C. a respins excepţia ca neîntemeiată, argumentând, printre altele, că hotărârile judecătoreşti străine pot produce efecte juridice în România numai ca urmare a recunoaşterii şi încuviinţării executării lor, în condiţiile stabilite de textele de lege criticate, iar instituirea acestei proceduri este consecinţa aplicării principiului suveranităţii naţionale.

Răspuns: C

4 SC F. din Spania a livrat portocale în mai multe oraşe din România, respectiv Bucureşti, Constanța și Iași către SC X SRL. Livrările au avut loc de mai multe ori pe an, timp de doi ani, între anii 2010-2012. Pentru fiecare dintre oraşele menţionate, cantitatea de marfă livrată a variat între 290 şi 300 de tone de fructe. Societatea română a refuzat să achite o parte din livrările efectuate în cursul anului 2011 şi 2012, pentru toate oraşele, arătând că marfa a fost alterată. Reclamanta SC F. a chemat în judecată societatea română, în faţa Tribunalului Bucureşti, pentru recuperarea creanţei datorate. Pârâta s-a apărat în sensul că potrivit dispoz. art. 5 alin. 1 lit. b, prima liniuţă din Regulamentul CE nr. 44/2001, este competentă instanţa unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile. Or, în situaţia în cauză livrările au fost efectuate în mai multe oraşe, astfel încât pentru fiecare livrare trebuia să fie chemată în judecată pârâta în locul unde a avut loc livrarea, nu numai la B. Aşadar, instanţa sesizată este parţial necompetentă teritorial să soluţioneze cauza. În replică, reclamanta a arătat că nu se poate stabili locul principal de livrare a mărfurilor. Ce va decide instanţa referitor la excepţia de necompetenţă?

A. va respinge excepţia, cu motivarea că art. 5 alin. 1 din Regulamentul CE 44/2001litera (b) prima liniuță trebuie interpretat în sensul că atunci când se livrează mărfuri în mai multe locuri din acelaşi stat membru, reclamantul poate să aleagă oricare instanţă de la unul din locurile de livrare, dacă nu se poate stabili locul principal de livrare;

B. va admite excepţia, va disjunge cauza în trei litigii şi va declina competenţa, pentru două dintre acestea, către Tribunalul Constanța, respectiv Tribunalul Iași;

C. va admite excepţia, cu motivarea că litigiul nu este de competenţa instanţelor române.

Răspuns: A

5 Prin sentinţa civilă nr. 210 din 01.11.2010, Tribunalul Dolj, Secţia comercială, a admis excepţia de necompetenţă generală invocată de pârâta A.B.C. N.V., cu motivarea că prin comanda nr. 122687/01.12.2008, trimisă prin fax şi poştă de către pârâta A.B.C. N.V. către reclamanta SC F. SA, s-a solicitat producerea a 500 biele, comandă acceptată de către reclamantă şi livrată către pârâtă parte din bielele solicitate, reclamanta solicitând contravaloarea unui număr de 141 de biele, 60.316.52 euro. S-a reţinut că, anterior comenzii nr. 122687/01.12.2008, s-au derulat raporturi comerciale conform comenzilor nr.120017/2007, nr. 119659/2007, prin care SC A.B.C. N.V. comandă către SC F. SA. fabricarea de biele, pe fiecare dintre aceste comenzi existând menţiunea că bunurile vor fi achiziţionate conform condiţiilor generale şi speciale de cumpărare, menţionate în comandă. Conform pct. 15-16 din condiţiile generale de achiziţie, achiziţia se încheie şi se execută în conformitate cu legislaţia belgiană, iar orice litigii care ar putea rezulta vor fi supuse instanţei de la sediul central al firmei sau filialei acesteia, iar pentru filialele cu sediul în afara Belgiei, se va aplica legislaţia din ţara respectivă.
Prin decizia nr.62 de la 20 aprilie 2011, Curtea de Apel, Secţia comercială a admis apelul declarat de SC F. SA, împotriva sentinţei mai sus menţionate, pe care a desfiinţat-o şi a trimis cauza spre rejudecare aceleiaşi instanţe, reţinând că nu există o clauză atributivă de competenţă expres acceptată de SC F. SA în contextul în care nu există dovada că SC F. SA a cunoscut şi a consimţit pentru derularea relaţiilor comerciale cu ABC NV la aplicarea unei clauze prin care se stabileşte competenţa eventualelor litigii în favoarea instanţelor belgiene.
Atunci când este vorba de o clauză atributivă de competenţă voinţa de acceptare trebuie să rezulte dintr-un fapt pozitiv care să o exprime în mod clar şi neîndoielnic. Atitudinea pasivă a SC F. SA care a continuat desfăşurarea relaţiilor comerciale fără a-şi pune problema conţinutului condiţiilor generale la care se referă una dintre comenzi, nu poate fi interpretată ca acceptare a unei clauze atributive de competenţă a instanţelor belgiene.
Înalta Curte, învestită cu soluţionarea recursului declarat de pârâta A.B.C. NV cu privire la interpretarea greşită a dispoziţiilor art.23 din Regulamentul nr.44/2001, a hotărât:

A. respingerea recursului cu motivarea că atunci când este vorba de o clauză atributivă de competenţă voinţa de acceptare trebuie să rezulte dintr-un fapt pozitiv care să o exprime clar si neîndoielnic or executarea fără niciun fel de obiecţii a comenzii primite de ABC.NV reprezintă tocmai acest lucru şi determină inclusiv care este momentul acceptării condiţiilor generale ale achiziţiei;

B. respingerea recursului cu motivarea că relaţia comercială desfăşurată între părţile din prezentul litigiu nu s-a desfăşurat numai prin intermediul corespondenţei, existând vizite reciproce ale reprezentanţilor ambelor societăţi în vederea rezolvării problemelor tehnice apărute în urma ruperii bielelor livrate şi producerii unor prejudicii la motoarele unor vase;

C. admiterea recursului cu motivarea că între părţi a existat o clauză atributivă de competenţă conform dispoziţiilor art. 23 din Regulamentul nr. 44/2001, faţă de conţinutul convenţiei însuşite de părţi, prin care s-a stabilit ca orice litigiu ivit cu privire la livrarea produselor să fie de competenţa instanţelor belgiene.

Răspuns: C

6 Printr-un contract de prestări de servicii încheiat cu societatea X, persoană juridică de drept austriac, întreprindere având ca obiect de activitate organizarea de pariuri sportive, domnul Y., cetățean italian, s-a angajat să organizeze și să asigure difuzarea unor asemenea pariuri în Italia, având în principal obligația de a colecta mizele de la agențiile locale de colectare a pariurilor și de a transmite sumele corespunzătoare către societatea X, după deducerea câștigurilor plătite jucătorilor. Considerând că domnul Y. nu și a îndeplinit obligațiile contractuale, societatea X. a solicitat și a obținut de la instanța competentă în ceea ce privește procedura europeană de somație de plată în Austria, emiterea unei somații europene de plată împotriva domnului Y. pentru achitarea sumei de 16 406 euro, majorată cu dobânzi, cu titlu de daune interese, și a cheltuielilor de judecată.
Pârîtul Y. a formulat în termenul legal opoziție împotriva acestei somații europene de plată, arătând că pretenția societății X. nu era întemeiată, iar suma solicitată nu era exigibilă. Ca urmare a acestei opoziții, instanța a trimis cauza spre judecare unei alte instanțe, tot din Austria, considerând că aceasta era instanța competentă să judece procedura civilă de drept comun, în sensul articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul CE nr. 1896/2006.
Pârâtul a ridicat, în apel, excepția necompetenței instanțelor austriece, pe motiv că avea domiciliul în Italia. Reclamantul X. a precizat că instanța austriacă era competentă în calitate de instanță a locului de executare a obligației de plată a unei sume de bani, în conformitate cu articolul 5 punctul 1 litera a din Regulamentul CE nr. 44/2001.
Instanța de apel, a admis, prin ordonanță, cererea pârâtului Y., s-a declarat necompetentă și a respins acțiunea cu care era sesizată.
Instanța superioară a formulat o întrebare preliminară către Curtea de Justiție a Uniunii Europene și anume dacă articolul 6 din Regulamentul nr. 1896/2006 coroborat cu articolul 17 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că o opoziție la somația europeană de plată care nu conține o contestare a competenței instanței din statul membru de origine trebuie să fie considerată înfățișare, în sensul articolului 24 din Regulamentul nr. 44/2001 și dacă împrejurarea că pârâtul a prezentat, în cadrul opoziției pe care a formulat-o, motive referitoare la fondul cauzei are vreo relevanță în această privință?
Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că:

A. o opoziție la somația europeană de plată, prin care nu se contestă competența instanței din statul membru de origine, reprezintă înfățișare, în sensul articolului 24 din Regulamentul nr. 44/2001, atunci când această opoziție nu cuprinde expunerea unor motive referitoare la fondul cauzei, deoarece nicio dispoziție din Regulamentul nr. 1896/2006, în special articolul 16 alineatul 3, nu impune pârâtului obligația de a preciza motivele opoziției sale;

B. atunci când pârâtul nu contestă competența instanței din statul membru de origine în opoziția sa la somația europeană de plată, această opoziție poate să producă, în privința pârâtului, alte efecte (prin extindere) decât cele care reies din articolul 17 alineatul 1 din Regulamentul nr. 1896/2006;

C. o opoziție la somația europeană de plată care nu conține o contestare a competenței instanței din statul membru de origine nu poate fi considerată înfățișare, în sensul articolului 24 din Regulamentul nr. 44/2001, iar împrejurarea că pârâtul a prezentat, în cadrul opoziției pe care a formulat-o, motive referitoare la fondul cauzei este lipsită de relevanță în această privință.

Răspuns: C

7 A., o bancă de drept austriac, a solicitat instanţei germane emiterea unei somații europene de plată împotriva pârâtului B., cu domiciliul în Germania. La 2 septembrie 2010, instanţa germană a emis somația europeană de plată solicitată și a încercat în două rânduri, fără succes, să notifice somația în cauză prin poștă la adresele indicate de banca menționată. Ulterior, aceeași bancă a indicat o altă adresă la care somația europeană de plată în cauză a fost notificată prin depunere în cutia poștală la data de 1 februarie 2011. La 10 martie 2011, instanţa germană a declarat somația respectivă executorie.
La data de 24 iunie 2011, pârâtul a formulat o cerere de reexaminare, susținând că a aflat de existența acestei somații numai din întâmplare și că, din anul 2009 nu mai locuia la adresa la care a fost notificată somația.
În soluţionarea cererii de reexaminare, instanţa naţională trebuie să aibă în vedere următoarele considerente desprinse din aplicarea jurisprudenţei CJUE:

A. o astfel de neregularitate nu determină, chiar în cazul în care este dovedită în mod corespunzător, nevaliditatea declarării forței executorii, dacă este constatată abia după declararea forței executorii a unei somații europene de plată;

B. pârâtul este decăzut din dreptul de a mai denunța neregularitatea respectivă după declararea forței executorii a unei somații europene de plată;

C. chiar dacă o astfel de neregularitate este constatată abia după declararea forței executorii a unei somații europene de plată, pârâtul trebuie să dispună de posibilitatea de a denunța neregularitatea respectivă, care trebuie să determine, în cazul în care este dovedită în mod corespunzător, nevaliditatea acestei declarări a forței executorii.

Răspuns: C

8 Reclamantul A. locuiește în Austria și a cumpărat de la o societate cu sediul în Austria, o bicicletă fabricată de firma AG, persoană juridică de drept german. La 30 iunie 2008, în timp ce circula pe această bicicletă în Germania, reclamantul a avut un accident de bicicletă și a suferit leziuni.
În fața instanței de fond austriece, reclamantul a solicitat din partea firmei germane, în temeiul răspunderii pentru produsele cu defect, plata sumei de 30.000 de euro, majorată cu dobânzi și cu cheltuieli conexe, precum și stabilirea răspunderii acestei societăți pentru prejudiciile viitoare rezultate din accident. Potrivit reclamantului, accidentul său s-a produs din cauza faptului că prinderile furcii s-au desprins de furca bicicletei și că fabricantul produsului răspunde pentru acest defect de fabricație.
Reclamantul a invocat art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 pentru a justifica competența instanței sesizate, arătând că locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului s-ar afla în Austria, deoarece bicicleta ar fi fost pusă în circulație în acest stat, în sensul că ar fi fost pusă la dispoziția utilizatorului final în cadrul unei distribuții comerciale.
Pârâta a contestat competența internațională a instanțelor austriece, arătând că locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului se află în Germania, dar și că procesul de fabricație a produsului ar fi avut loc în Germania, iar punerea în circulație a produsului s-ar fi realizat în acest stat membru, prin expedierea produsului menționat de la sediul acestei societăți.
Au fost invocate și dispozițiile Regulamentului Roma II, arătându-se că din considerentele și textul acestuia reiese că legiuitorul Uniunii a urmărit să asigure o coerență între, pe de o parte, Regulamentul nr. 44/2001 și, pe de altă parte, domeniul de aplicare material și dispozițiile Regulamentului nr. 864/2007.
Instanța de fond a adresat Curții de Justiție a Uniunii Europene o întrebare preliminară prin care să se clarifice noțiunea de loc unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului în materia răspunderii pentru produsele cu defect.
Instanța europeană a statuat că:

A. dispozițiile Regulamentului nr. 44/2001 trebuie să fie interpretate în lumina dispozițiilor Regulamentului nr. 864/2007, pe motiv că legiuitorul Uniunii a urmărit să asigure o coerență între acestea, așa cum rezultă din considerentul (7) al Regulamentului nr. 864/2007;

B. în cazul în care este pusă în discuție răspunderea unui fabricant pentru un produs cu defect, locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului este locul de fabricare a produsului în cauză, pe considerentul că atribuirea competenței instanței de la locul de fabricare a produsului în cauză răspunde, în plus, cerinței de previzibilitate a normelor de competență;

C. sistemul atribuirii de competențe comune prevăzute de dispozițiile care figurează în capitolul II din Regulamentul nr. 44/2001 se întemeiază pe norma generală, enunțată la articolul 2 alineatul (1) din acesta, potrivit căreia persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea părților, în fața instanțelor acelui stat, chiar dacă locul unde s-a produs faptul cauzator de prejudicii este situat în alt stat membru.

Răspuns: B

9 Defunctul X. a fost proprietarul unui teren situat pe teritoriul care aparținea anterior Berlinului de Est. În timpul regimului național socialist, el a fost persecutat de acest regim și, în 1938, a fost obligat să vândă terenul unui terț. Terenul respectiv a fost ulterior expropriat de Republica Democrată Germania și a fost comasat cu alte terenuri aflate în proprietatea acestui stat. După reunificarea germană, unitatea funciară care a rezultat astfel a intrat, în parte, în proprietatea Land Berlin și, în parte, în proprietatea Republicii Federale Germania.

La 5 septembrie 1990, reclamanţii A., B. cu domiciliul în Israel, C., cu domiciliul în Regatul Unit şi D., cu domiciliul în Spania, în calitate de succesori în drepturi ai proprietarului inițial, au solicitat retrocedarea părții din această unitate funciară care a aparținut anterior autorului lor, în temeiul legii germane.

În anul 1997, Land Berlin și Republica Federală Germania au vândut unui investitor, în totalitate, unitatea funciară obținută în urma operațiunii de comasare a terenurilor menționată mai sus. Ulterior vânzării, autoritatea competentă a constatat că moştenitorii aveau dreptul la plata cotei părți corespunzătoare din suma obținută din vânzarea unității funciare. Aceeași autoritate a obligat Land Berlin să plătească moştenitorilor cota parte din suma obținută din vânzare corespunzătoare terenului defunctului X.

Cu toate acestea, la efectuarea plății în discuție, Land Berlin, care acționa și în numele Republicii Federale Germania, a săvârșit o eroare. Astfel, a plătit din greșeală întregul preț de vânzare avocatului care îi reprezenta pe moştenitori, sumă pe care el a împărțit-o apoi acestora din urmă.

Land Berlin solicită obligarea intimaților la restituirea sumei plătite în plus, pe care o estimează la 2,5 milioane de euro. Acesta a formulat la Landgericht Berlin o acțiune îndreptată împotriva succesorilor în drepturi ai defunctului X., întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză, precum și împotriva avocatului care i-a reprezentat pe aceștia, care este cel de al unsprezecelea intimat în litigiul principal, întemeiată pe săvârșirea unui act ilicit.

Moştenitorii au solicitat respingerea acestei acțiuni, susținând că Landgericht Berlin nu avea competență internațională care să îi permită să statueze în privința intimaților din litigiul principal domiciliați în Regatul Unit, în Spania și în Israel, întrucât acest litigiu nu se referă la o materie civilă în sensul articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, ci intră în sfera dreptului public, în privința căruia regulamentul menționat nu se aplică.

În aplicarea jurisprudenţei CJUE se apreciază că:

A. Regulamentul nr.44/2001 nu este aplicabil acestei acțiuni, întrucât este în legătură cu atribuţiile unui organism public, căruia o autoritate instituită printr-o lege de reparare a prejudiciilor create ca urmare a persecuțiilor exercitate de un regim totalitar i-a impus să plătească unei persoane prejudiciate, cu titlu de reparație, o parte din suma obținută din vânzarea unui imobil;

B. Regulamentul nr.44/2001 nu este aplicabil prezentei acțiuni în restituirea unei plăți nedatorate, care nu intră în noțiunea „materie civilă și comercială”, dat fiind că rambursarea acestui excedent este în legătură cu procedura administrativă de reparare a prejudiciilor create ca urmare a persecuțiilor exercitate de un regim totalitar, iar procedurile administrative exced câmpului de aplicare al Regulamentului;

C. prezenta acțiune în restituirea unei plăți nedatorate intră în noțiunea „materie civilă și comercială” , Regulamentul nr. 44/2001 fiind astfel aplicabil.

Răspuns: C

10 Prin sentinţa civilă nr. 986 din 09.06.2010, Tribunalul Bucureşti a admis cererea formulată de reclamantul M.H., în contradictoriu cu pârâta M.A.A. şi, în consecinţă, a dispus recunoaşterea pe teritoriul României a efectelor judecătoreşti ale deciziei din 24.03.2009 pronunţate în dosarul cu număr unic 200.015.409/01 de către Curtea de Apel din Amsterdam, în ce priveşte divorţul părţilor.
În motivarea sentinţei s-a constatat că prin hotărârea pronunţată de Curtea de Apel din Amsterdam, în faza de recurs, s-a confirmat cu caracter definitiv divorţul părţilor pronunţat printr-o decizie anterioară de tribunal, respingându-se cererea având ca obiect partajul bunurilor comune şi amânându-se pronunţarea cu privire la problema încredinţării minorului pentru care Curtea a solicitat verificări din partea autorităţii tutelare.
Prin decizia nr. 270 din 14 03.2011, Curtea de Apel Bucureşti a respins apelul ca nefondat, apreciind că prima instanţă a aplicat şi interpretat corect atât dispoziţiile Legii nr 105/1992, cât şi ale Regulamentului CE. nr. 2201/2003, dispunând recunoaşterea pe teritoriul României a efectelor matrimoniale pe care le generează decizia olandeză, în ceea ce priveşte divorţul părţilor.
Învestită cu soluţionarea recursului declarat de pârâtă, Înalta Curte a invocat ca motiv de ordine publică nelegalitatea căii de atac soluţionate de Curtea de Apel:

A. în considerarea obiectului cererii de chemare în judecată din care rezultă că sunt pe deplin aplicabile dispoziţiile Regulamentului Parlamentului European şi al Consiliului (CE) nr.2.201/2003 privind competenţa, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, în condiţiile în care acest act comunitar vizează şi cererile de divorţ soluţionate într-un stat membru al Uniunii Europene, astfel cum rezultă din dispoziţiile sale cuprinse în art. 1 alin. (1) lit. a;

B. faţă de împrejurarea că Judecătoria sectorului 4 şi-a declinat competenţa de soluţionare a cauzei în favoarea jurisdicţiei olandeze în conformitate cu art.607 C.proc.civ., în ceea ce priveşte încredinţarea minorului;

C. faţă de dispoziţiile art. I indice 3 din OUG nr. 119 din 21 decembrie 2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, aprobată cu modificări prin Legea nr. 191/2007, potrivit cărora cererile pentru recunoaşterea pe teritoriul României a hotărârilor în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, pronunţate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, în condiţiile prevederilor Regulamentului nr. 2.201/2003, sunt de competenţa tribunalului (art.1 alin.1), iar hotărârea pronunţată de această din urmă instanţă poate fi atacată numai cu recurs (art. 1 alin. 2).

Răspuns: C

11 Prin cererea înregistrată pe rolul judecătoriei, la data de 5 martie 2013, reclamanţii G.A. şi G.R. au solicitat rectificarea suprafeţei imobilului înscris în cartea funciară nr.8754, nr. top. 45/b, de la suprafaţa de 758 mp. la suprafaţa de 3.465 mp., învederând că înscrierea în cartea funciară nu mai este în concordanţă cu situaţia juridică reală a imobilului. Analizând raportul de expertiză extrajudiciară depus de reclamanţi, judecătoria a admis cererea, prin încheierea nr.45 din 31 mai 2013, şi a dispus rectificarea corespunzătoare a suprafeţei din cartea funciară. Soluţia a rămas definitivă prin neapelare.
Ulterior, la data 24 august 2013, numitul L.T. a formulat contestaţie în anulare împotriva acestei încheieri, adresată aceleiaşi judecătorii, solicitând acesteia anularea încheierii, învederând că, în realitate, prin această încheiere a fost expropriat de terenul proprietatea sa, înscris în C.F. nr.2835 cu nr. top.654/1/2 aflat în vecinătatea terenului reclamanţilor. A subliniat că s-a confruntat cu aceeaşi situaţie, terenul său având o întindere mai mare decât cea înscrisă în cartea funciară. Învederează că, în calitate de proprietar vecin trebuia citat în proces în calitate de pârât, însă judecătoria a soluţionat cererea fără a dispune citarea sa, lipsindu-l prin hotărârea dată, fără niciun temei legal, de o suprafaţa însemnată din proprietatea sa. A invocat dispoziţiile art.504 alin.1 C. pr.civ.
Analizând contestaţia în anulare şi constatând că proprietarii tabulari ai terenului învecinat nu au fost citaţi în proces, judecătoria a pronunţat sentinţa civilă nr.654/31 octombrie 2013 prin care a admis contestaţia şi a dispus anularea încheierii.
Împotriva acestei sentinţe au declarat apel reclamanţii G.A. şi G.R., invocând nelegalitatea hotărârii primei instanţe, apreciind că nu se impunea sub nicio formă citarea pârâtului în proces, având în vedere obiectul cererii lor, iar pârâtul nu putea promova contestaţia în anulare câtă vreme nu a fost parte în proces.
Analizând apelul declarat, tribunalul:

A. va respinge apelul şi va menţine soluţia primei instanţe întrucât cererea de rectificare a cărţii funciare cu care a fost învestită iniţial avea caracter contencios şi nu putea fi soluţionată printr-o încheiere în temeiul procedurii necontencioase;

B. va admite apelul reclamanţilor, şi va schimba hotărârea atacată în sensul că va respinge contestaţia în anulare ca lipsită de interes întrucât contestatorul îşi poate valorifica dreptul de proprietate numai pe calea unei acţiuni în grăniţuire şi revendicare, neobţinând niciun folos practic din anularea încheierii primei instanţe, care nu îi poate fi opusă câtă vreme nu a fost pronunţată în contradictoriu cu el;

C. va admite apelul şi va schimba sentinţa atacată în sensul respingerii contestaţiei în anulare, întrucât a fost formulată de o persoană care nu a figurat ca parte în proces.

Răspuns: C

12 La data de 18 februarie 2013 a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei X cererea ce chemare în judecată prin care reclamantul A.A. a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare intervenit la data de 7 mai 2010 între reclamant şi pârâtul B.B. privind imobilul situat în oraşul X, obligarea pârâtului B.B. la plata către reclamant a sumei de 80 000 euro la cursul de schimb de la data rămânerii definitive a hotărârii, precum şi obligarea pârâtului B.B. să-i predea pârâtului C.C. imobilul în cauză.

În motivarea cererii reclamantul a arătat că prin sentința nr.Y/2012 a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare încheiat la data de 12 martie 2007 între pârâți privind imobilul menționat anterior, pentru vicierea consimțământului. Astfel, pârâtul B.B. i-a vândut un bun cu privire la care nu era proprietar, impunându-se anularea actului de vânzare cumpărare în cauză ca act subsecvent și repunerea părților în situația anterioară.Reclamantul a făcut trimitere și la clauza de la art.4 din contractul de vânzare care reglementa obligația de evicțiune.

Prin sentința Z/2013 Judecătoria X a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată, reținând că reclamantul a invocat ca motiv de nulitate a contractului nerespectarea de către pârâtul B.B. a clauzei privind obligația de garanție pentru evicțiune, or, potrivit art.1341 C.civ. de la 1864 reclamantul cumpărător nu poate să solicite anularea contractului, ci doar restituirea prețului, în condițiile în care dovedește că împotriva sa s-a formulat o acțiune în justiție privind predarea imobilului. Simpla temere că va fi evins întrucât la data încheierii contractului pârâtul B.B. nu era proprietar nu este suficientă pentru promovarea unei acțiuni în răspundere pentru evicțiune. În plus, în speță, nu s-a făcut dovada plății prețului de 80.000 euro, în cuprinsul contractului prevăzându-se ca plata se va face în numerar la data semnării contractului.

Împotriva sentinței a declarat apel reclamantul, susținând că prima instanță a reţinut în mod nelegal că nu s-a făcut dovada plății prețului și că nu sunt îndeplinite condițiile pentru operarea garanției pentru evicțiune, deși acțiunea a fost demarată în baza anulării actului subsecvent și repunerii părților în situația anterioară.

Apelantul a mai arătat că susținerile intimatului-pârât în sensul că nu deține imobilul și nu a făcut dovada plății prețului nu au nicio justificare atâta timp cât în art. 5 din contract se prevede că plata s-a făcut la data semnării contractului, iar din actele dosarului reiese că în anul 2011 se afla în posesia imobilului.

Cât privește garanția pentru evicțiune, apelantul-reclamant a arătat că a indicat clauza de la art.4 din contract pentru a susține afirmația că pârâtul nu este proprietar al imobilului.

Instanța de apel a pronunțat următoarea soluție:

A. a admis apelul, a anulat hotărârea atacată și a trimis cauza spre rejudecare primei instanțe, întrucât, prin trimitere la neoperarea garanției contra evicțiunii, deși în speță s-a invocat principiul subsecvenței actului juridic dedus judecății, în raport cu primul act de vânzare-cumpărare ce a fost anulat de către instanța de judecată, prima instanță a schimbat cauza actului juridic dedus judecății, aspect ce echivalează cu necercetarea fondului dedus judecării;

B. a admis apelul, a anulat hotărârea atacată și a judecat procesul evocând fondul, întrucât, prin trimitere la neoperarea garanției contra evicțiunii, deși în speță s-a invocat principiul resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis, prima instanță a schimbat cauza actului juridic dedus judecății, aspect ce echivalează cu necercetarea fondului dedus judecării;

C. a respins apelul ca nefondat întrucât invocarea clauzei de la art.4 din contractul de vânzare-cumpărare de către reclamant în finalul acțiunii a fost făcută în sensul fundamentării acțiunii pe nerespectarea dispoziției de garanție contra evicțiunii.

Răspuns: B

13 În cadrul unui proces început sub noul Cod de procedură civilă, prin cererea de completare a hotărârii instanței de apel, B.M. a invocat omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra cererii de acordare a cheltuielilor de judecată. Instanța a respins cererea de completare a hotărârii, apreciind că aceasta este nefondată față de împrejurarea că, la dezbaterile în fața instanței de apel, B.M. nu a solicitat cheltuieli de judecată, renunțând în acest mod la cererea de acordare a acestora cuprinsă în întâmpinarea depusă în apel. Chiar dacă în concluziile scrise B.M. a solicitat cheltuieli de judecată, această cerere formulată după închiderea dezbaterilor nu mai putea fi luată în considerare. Împotriva deciziei din apel, B.M. a formulat recurs.
Instanța de recurs:

A. a respins recursul ca nefondat deoarece B.M. a renunţat la solicitarea cheltuielilor de judecată, cuprinsă în întâmpinare, prin aceea că nu a formulat o cerere de acordare a cheltuielilor de judecată cu ocazia dezbaterilor;

B. a admis recursul și a trimis cauza spre rejudecare la instanța de apel, apreciind că renunțarea la cheltuielile de judecată solicitate prin intermediul întâmpinării nu poate fi dedusă din faptul că B.M. nu a formulat o astfel de cerere cu ocazia dezbaterilor, fiind necesară o renunțare explicită, în condițiile art.406 C.pr.civ.;

C. a admis recursul având în vedere că renunțarea la cheltuielile de judecată solicitate prin intermediul întâmpinării nu poate fi dedusă din faptul că B.M. nu a formulat o astfel de cerere cu ocazia debaterilor, fiind necesară o renunțare explicită, în condițiile art.406 C.pr.civ. și a reținut cauza spre judecare, întrucât situația de fapt fiind lămurită pe deplin, instanța de recurs se poate pronunța asupra cheltuielilor de judecată.

Răspuns: B

14 La data de 22 mai 2014, reclamantul A.V., domiciliat în oraşul Brad, Jud. Hunedoara, a depus o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Orăştie, chemând în judecată pârâtul G.T., cu domiciliul în Orăştie, solicitând instanţei obligarea pârâtului la plata sumei de 100.000 de lei cu titlu de daune materiale, rezultate dintr-un accident rutier produs din culpa pârâtului neasigurat RCA şi care a avut loc în Municipiul Deva, solicitând şi judecarea în lipsă. Pârâtul nu a depus întâmpinare.
La primul termen de judecată, la care părţile legal citate au lipsit, procedând la verificarea din oficiu a propriei competenţe, prima instanţă a constatat că potrivit art.113 C.pr.civ., în cazul unor astfel de litigii, competenţa aparţine instanţei în a cărei circumscripţie s-a săvârşit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul.
Prin urmare, în considerarea acestor dispoziţii legale, a declinat competenţa de soluţionare a litigiului în favoarea Judecătoriei Deva, respectiv a instanţei în a cărei rază teritorială s-a săvârşit fapta ilicită, în acelaşi loc producându-se şi prejudiciul pretins încercat de către reclamant.
Cauza s-a înregistrat la Judecătoria Deva la data de 15 octombrie 2014. Înainte de primul termen de judecată, reclamantul a depus note de şedinţă prin care a solicitat declinarea competenţei în favoarea Judecătoriei Orăştie, apreciind că aceasta era competentă să soluţioneze cererea sa şi a declinat în mod greşit competenţa. Pârâtul a depus întâmpinare prin care a arătat că se opune declinării de competenţă, întrucât numai pârâtul poate invoca excepţia necompetenţei teritoriale relative, iar între timp, începând cu data de 1 octombrie 2014, şi-a mutat domiciliul în Deva.
Analizând excepţia de necompetenţă teritorială invocată, Judecătoria Deva va pronunţa următoarea soluţie:

A. va respinge excepţia de necompetenţă, întrucât este vorba despre o competenţă teritorială alternativă, care nu este de ordine publică, caz în care excepţia de necompetenţă poate fi invocată numai de către pârât;

B. va respinge excepţia de necompetenţă întrucât, potrivit legii, este una din instanţele deopotrivă competente să soluţioneze cererea reclamantului, astfel că nu se poate declara necompetentă;

C. va declina competenţa în favoarea Judecătoriei Orăştie, întrucât aceasta a devenit singura instanţă competentă, dintre cele enumerate de lege, ca urmare a alegerii făcute de reclamant în condiţiile art.116 C. pr.civ.

Răspuns: C

15 La data de 20 iunie 2014, reclamantul T.F. a depus la judecătorie o plângere împotriva încheierii de respingere a cererii de radiere din cartea funciară a unui drept real de uzufruct care a încetat să mai existe ca urmare a decesului titularului dreptului de uzufruct, formulând plângerea în contradictoriu cu Oficiul de Cadastru şi Publicitate Imobiliară şi învederând instanţei că nu poate indica niciun alt pârât deoarece nicio altă persoană nu îi neagă susţinerile privind stingerea dreptului de uzufruct care greva în trecut dreptul său de proprietate. Oficiul de Cadastru şi Publicitate Imobiliară a depus întâmpinare prin care a invocat mai multe excepţii:
I.- că nu are legitimitate procesuală pasivă, deoarece conform deciziei nr.72/2007 a ICCJ, pronunţată în interesul legii, în cauzele ce au ca obiect plângerile privind cartea funciară întemeiate pe dispoziţiile Legii nr. 7/1996, Oficiul de Cadastru şi Publicitate Imobiliară nu are calitate procesuală pasivă;
II.- că reclamantul nu depus plângerea la oficiu, conform art.31 alin.3 din Legea nr.7/1996 republicată, şi
III.- că reclamantul nu a formulat cererea de reexaminare la care se referă art.31 alin.2 din acelaşi act normativ, deşi aceasta era obligatorie, conform acestui text de lege care prevede că „persoanele interesate sau notarul public pot formula cerere de reexaminare a încheierii de admitere sau de respingere, în termen de 15 zile de la comunicare, care se soluţionează în termen de 20 de zile prin încheiere de către registratorul-şef din cadrul oficiului teritorial în raza căruia este situat imobilul”. A invocat că potrivit art.31 alin.3 din Legea nr.7/1996, numai „împotriva încheierii registratorului-şef emise potrivit alin.2, cei interesaţi sau notarul public pot formula plângere, în termen de 15 zile de la comunicare”, care este de competenţa judecătoriei.
La primul termen de judecată, în lipsa părţilor legal citate, constatând că petentul a solicitat judecata în lipsă şi deliberând asupra excepţiilor invocate şi a ordinii lor de soluţionare, judecătoria va pronunţa următoarea soluţie:

A. va respinge plângerea ca fiind formulată împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă, valorificând jurisprudenţa mai veche a instanţei supreme, întrucât este obligatorie pentru instanţe;
B. va respinge cererea ca inadmisibilă, întrucât reclamantul nu a urmat procedura prealabilă obligatorie de atacare cu cerere de reexaminare a încheierii de respingere dată de registrator, având în vedere că legea nu deschide calea plângerii la instanţă decât împotriva încheierii registratorului-şef;
C. va califica plângerea petentului ca fiind o cerere de reexaminare în sensul art.31 alin.2 din Legea nr.7/1996 şi va declina competenţa de soluţionare a acesteia în favoarea registratorului-şef al OCPI.

Răspuns: B

16 Cu ocazia deliberării, completul de apel constată că ambele părţi au fost nelegal citate la singurul termen de judecată din cauză, în condiţiile în care ambele au lipsit. Astfel, apelantul a fost citat la domiciliul său, iar nu la cel al reprezentantului indicat în cererea de apel, iar intimatul nu a fost citat deloc.
În această situaţie:

A. instanţa va putea dispune repunerea cauzei pe rol deoarece ea poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părţile au fost legal citate ori s-au prezentat;
B. instanţa nu va putea dispune repunerea cauzei pe rol deoarece art.400 C.pr.civ. permite repunerea pe rol numai dacă sunt necesare probe sau lămuriri noi, iar nu dacă procedura de citare este viciată;
C. în cazul în care au opinii contrare, cei doi judecători sunt datori să se unească într-o singură opinie, pentru că nu se poate constitui un complet de divergenţă pentru a hotărî asupra chestiunii repunerii cauzei pe rol.

Răspuns: A

17 Curtea Constituțională a avut în vedere următoarele argumente la soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispoziţiilor din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 83 alin. (3), precum şi în art. 486 alin. (3) cu referire la menţiunile care decurg din obligativitatea formulării şi susţinerii cererii de recurs prin avocat:

A. legiuitorul nu poate da dreptului la apărare garantat de Constituție valențe care contravin caracterului său de garanție a dreptului la un proces echitabil;
B. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut o poziție tranșantă în sensul că cerința ca reclamantul să fie reprezentat de un avocat calificat în fața Curții de Casație poate fi, prin ea însăși,contrară art.6 din Convenție;
C. limitările aduse dreptului de a ataca prin recurs hotărârile judecătorești din perspectiva accesului liber la justiție nu au un scop legitim.

Răspuns: A

18 Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul judecătoriei la 12 iunie 2014, reclamanta S.F. a cerut desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâtul S.B. din culpa acestuia din urmă. În susţinerea afirmaţiei privind vinovăţia a solicitat doar audierea în calitate de martor a mamei sale, numita M. Pârâtul S.B. a formulat întâmpinare prin care a arătat că este de acord cu desfacerea căsătoriei, dar din vina reclamantei. Drept probă a culpei exclusive a lui S.F. a propus numai audierea ca martor a fratelui său F.
La termenul de încuviinţare a probelor, reclamanta S.F. s-a opus audierii martorului propus de pârât, iar acesta din urmă audierii martorului propus de reclamantă, ambii pentru motivul că M. şi F. nu pot fi martori deoarece sunt rude în grad prohibit de lege.
Instanţa:

A. va decade părţile din probele propuse şi le va pune în vedere să indice alte probe în susţinerea afirmaţiilor privind vinovăţia;

B. va lua act de situaţie şi va stabili că cei doi martori nu pot fi audiaţi;

C. va lua act de situaţie, dar va audia cei doi martori.

Răspuns: C

19 Reclamantul AA a formulat o acţiune în anularea unui certificat de moştenitor emis pe numele pârâţilor AN şi BC, iar la judecata în fond a cauzei, instanţa a acordat 23 de termene, în principal pentru lipsa dosarului notarial.

În calea de atac, sentinţa pronunţată de instanţa de fond a fost casată cu trimitere spre rejudecare, iar cu ocazia rejudecării, s-au acordat 18 termene de judecată. Judecata căii de atac exercitată împotriva celei de a doua hotărâri a durat 2 ani, iar durata totală a procedurilor derulate a fost de 6 ani şi 4 luni.

După finalizarea procesului, reclamantul AA a formulat împotriva statului o acţiune în despăgubiri pentru durata nerezonabilă a procedurii în faţa instanţei naţionale.

Ulterior, reclamantul a sesizat CEDO cu o plângere întemeiată pe articolul 13 din Convenţie.

CEDO va constata că nu a fost încălcat articolul 13 din Convenţie în situaţia în care:

A. instanţa internă a respins acţiunea ca inadmisibilă, motivând că urmează a fi adoptată o lege specială privitoare la dreptul la despăgubire, pentru situaţia în care se invocă durata nerezonabilă a procedurii;

B. instanţa internă a respins acţiunea ca inadmisibilă, întrucât reclamantul nu a formulat anterior o cerere privind accelerarea procedurii, astfel încât nu are deschisă calea acţiunii în despăgubiri;

C. acţiunea a fost admisă, cu respectarea garanţiilor prevăzute de articolul 6 (referitoare la accesul la justiţie şi durata rezonabilă a acestui tip de procedură), iar reclamantului i-a fost acordată o reparaţie comparabilă cu cele acordate de CEDO în cauze similare, care i-a fost plătită efectiv în termen de 1 lună de la pronunţarea hotărârii instanţei interne.

Răspuns: C

20 La sfârşitul anului 2013 domnul AB, cetăţean român domiciliat în România, a cumpărat un autoturism de ocazie din Bulgaria. Dorind să înmatriculeze acest vehicul în România a fost obligat să achite timbrul de mediu, potrivit legislaţiei naţionale în vigoare.
La începutul anului 2014, domnul AB a sesizat instanţa română competentă cu o cerere privind restituirea timbrului de mediu. El a invocat că legislaţia naţională aplicată este incompatibilă cu prevederile Tratatului privind funcţionarea Uniunii Europene.
Instanţa, constatând că este necesară pronunţarea unei hotărâri preliminare se adresează CJUE cu o cerere:

A. pentru pronunţarea unei hotărâri preliminare vizând interpretarea art. 30 TFUE;

B. pentru pronunţarea unei hotărâri preliminare vizând interpretarea art. 36 TFUE;

C. pentru pronunţarea unei hotărâri preliminare vizând interpretarea art. 110 TFUE.

Răspuns: C